

R017X		CADIANDA										TOPLAM PUAN:		121		
GENEL SIRALAMA (101)		Doğal ve Manzaralı Yerler (24)					Kültürel ve Tarihsel Değerler (41)					Rekreasyon Faaliyetleri (9)		Etkinlik ve Festivaller (28)		
19							7									
TURİZM TEMASI										ÇEKİM GÜCÜ		DOĞRUDAN ÇEKİM		X		
Deniz Turizmi	Ekoturizm	Etkinlik Turizmi	Gastronomi Turizmi	Kent Turizmi	Tarihsel ve Arkeolojik Kültür Turizmi	Kültürel Miras Turizmi	Likya Yolu Turizmi	Sağlık Turizmi	Spor Turizmi	Su altı ve dalgıç turizmi	TAMAMLAYICI ÇEKİM					
											SWOT SONRASI DEĞERLENDİRME		KORUNMASI GEREKEN		X	
					X						GELİŞTİRİLMESİ GEREKEN					
											ÖNCELİĞİ OLMAYAN					
											GEREKSİZ					
1		Adı (Tarihsel süreci içinde bilinen ve kullanılan adları)					CADIANDA - KADYANDA									
2		Tanımı - Niteliği (Ne tür bir etkinlik alanı olduğunu vurgulayan tanım)					<i>Doğal – manzaralı yer</i>									
							<i>Rekreasyon faaliyeti</i>									
							<i>Kültürel ve tarihsel değer</i>					X				
							<i>Özel etkinlik ve festival</i>									
							<i>Konaklama</i>									
							<i>Kongre / toplantı olanağı</i>									
							<i>Yiyecek içecek hizmeti</i>									
							<i>Alışveriş</i>									
							<i>Çeşitli hizmetler</i>									
							<i>Ulaştırma ve altyapı</i>									
<i>İş gücü</i>																

3	Mevkii (Mevkii, adresi + Google map üzerinde gösterilebilir)	 <p>Cadianda, Fethiye'ye 24 Km, Yeşilüzümlü Mahallesine 5 Km uzaklıktadır.</p>
4	Öyküsü (Neden çekim yarattığını açıklayan kısa öyküsü)	<p>Kadyanda Antik kenti, Yeşilüzümlü'nün Güney - Doğu yönünde 970 Mt. Yüksekliğindeki Tekirlik Mevkii olarak bilinen, bölgeye hâkim bir tepe ve tepenin kuzey yamacında kurulmuştur. Yamaç bazı kesimlerde geçit vermeyecek derecede diktir. Kadyanda Ören yeri tamamen ormanla kaplanmış durumdadır. Öyle ki; antik kentin yapılarından ve mezarlarından artakalanlar, ormanla bütünleşmiş ve onun bir parçası halindedir. Ören yerindeki tek arkeolojik amaçlı çalışma, 1992 yılında Fethiye Müzesince gerçekleştirilmiştir. Ziyaretçilerin ören yerindeki bazı sosyal, dini ve sivil yapı gruplarını izleyebilmeleri için temizlik ve bir gezi yolu düzenlemesi yapılmış, koşu pisti ile tiyatrodaki küçük boyutlu kazılar yapılmıştır. Bunun dışında başkaca kapsamlı araştırma ve kazı yapılmadığı için, kentin tarihi gelişimi ile ilgili detaylı bilgiye ulaşmak mümkün olamamıştır. Ancak, filolojik verilere göre isminde bulunan -nd iç takısı nedeniyle, tarihinin İ.Ö. üçüncü binlere kadar uzanabileceği söylenebilir. Buna karşın, günümüze ulaşan yüzeydeki en eski kalıntılar İ.Ö. 5. yy'dan daha eskiye gitmez. Kenti çevreleyen sur duvarının bir bölümü, kaya mezarları ve Likçe kitabeler en erken döneme tarihlenebilen kalıntılardır. Bunlardan ayrı olarak, Roma Döneminde de onarım görerek kullanılmış olan Helenistik Dönem tiyatrosu, hamam, koşu pisti, agora, hangi tanrıya adandığı bilinmeyen tapınak kalıntısı ve yoğun sivil yapı kalıntıları, Kadyanda'nın antik dönemde tam bir kent yerleşimi özelliği taşıdığını ortaya koymaktadır.</p> <p>Antik dönem yazarlarından sadece Pilinius Kadyanda'dan söz etmektedir. Likçe kitabelerde ismi Kadawanti olarak okunmaktadır. Hekatomnos'un oğlu Pixodaros'un Xanthos, Tlos, Pınara ile birlikte Kadyanda halkına da hitap ettiği ve Xanthos'daki kazılarda bulunan bilingual bir yazıttan, Batı Likya ve Kadyanda'nın İ.Ö.4.yy.da Karya'nın egemenliği altında olduğu anlaşılmaktadır. Diğer taraftan Rhodiapolis'de bulunan bir kitabede, Kadyanda'nın; Arykanda, Kalynda ve Kyra gibi gerek Doğu gerekse Batı Likya'da bulunan kentlerle birlikte anılması, onun Likya Bölgesinde ve Likya Birliğinin üyesi olduğunu göstermesi açısından önemlidir. Bu tür bilgileri kentin tarihi gelişiminin, Likya Bölgesinin genel tarihsel sürecine uyduğunu doğrulamaktadır.</p>

FTSO TURİZM VARLIKLARI ENVANTERİ – TURİSTİK ÇEKİM MERKEZİ TANITIM FORMU

	<p>Antik kenti dolaşmak için izlenecek en uygun güzergâh, Fethiye Müzesinin 1992 yılı çalışmaları sonrasında hazırladığı gezi yoludur. Bu yolu takip ettiğinizde, ilk olarak nekropol alanındaki kaçak kazı izleri ile karşılaşacaksınız. Ören yeri 1960 lı yıllarda define arayıcıları tarafından adeta talan edilmiştir. O yıllarda buradan çıkarılarak küfelerle Yeşilüzümlü'ye taşınan eserlerin, kurulan açık pazarlarda el değiştirerek yok olduğu biliniyor. Halen Fethiye Müzesinin girişinde - güney yönünde sergilenen erkek heykeli o dönemlerde kaçak kazı yapan defineciler tarafından bulunmuş, ancak büyük hacimli ve ağır olduğu için kaçırılmadığından önce gizlenmiş, daha sonra ise Müzeye haber verilerek şimdiki yerini alması sağlanmıştır. Kaçak kazı çukurlarının yoğunlaştığı nekropol alanı kentin güney kesiminde sur duvarının dışında olmasına karşın, Likya geleneğine uygun biçimde kent içerisindeki Anıt Mezarların sayısı da hayli fazladır. Kent merkezindeki ve nekropoldeki Roma Dönemine ait anıt mezarlar, Doğu Likya'daki Olympos'a özgü tonozlu mezar geleneğini anımsatmaktadır.</p> <p>Kent dik yamaçları birçok kez inşa edilmiş sur duvarları ile çevrelenmiştir. Bu duvarlardan özellikle güneydeki kesim büyük oranda ayakta kalmıştır. Tiyatro alanına istinat oluşturan poligonal sur duvarı Helenistik döneme ait olup, kaliteli bir işçilik sergilemektedir. “Kyklops Duvarı” olarak da adlandırılan poligonal taş örgülü bu duvarlar mimarlık tarihinde türünün en güzel örnekleri arasında gösterilmekte ve Kadyanda ile özdeşleştirilmektedir. Kyklopslar Yunan mitolojisinde tek gözlü ve iyi huylu dev yaratıklar olarak tanımlanırlar. İnanışa göre bu yaratıklar iyi insanların yardımcısıydı. Eski dönemlerde, kentleri çevreleyen poligonal biçimli duvarları örmenin zorluğunu vurgulamak için, bu duvarları ancak Kyklopsların yapabileceğine inanılırdı. Bu nedenle bu tür duvar yapıları mimari bir terim olarak “Kyklops Duvarı” olarak anılırdı.</p> <p>Kentin merkezine yakın bir alanda tabanı dikdörtgen taş plakalarla kaplı, değişik noktalarında pek çok yazıt parçalarının bulunduğu agora yer alır. Agoranın güney ve doğu kenarlarına yakın noktalarda, günümüz parklarındaki gibi taştan yapılmış oturma grupları bulunmaktadır. Güney ve Batı yönünde agoraya bağlanan büyük yapılar, çeşitli yayınlarda belirtilen ancak kalıntılarında net olarak tanımlanamayan stoa ve kentte bulunan yazıtlarda sözü geçen gymnasionun bölümleri olmalıdır. Agoranın kuzey kesimindeki halen tonozlu üst örtüsünün başlangıcına kadar korunabilmiş U planlı yapı da, yine kentte bulunan yazıtlarda sözü edilen imparatorluk kültürü ile ilgili olmalıdır.</p> <p>Agoranın kuzeyinde, batı kesimindeki bölümü genişçe bir niş şeklinde çıkıntılı olan üç bölümlü hamamın, imparator Vespasianus'un kentte yaptığı yardımlarla inşa edildiği hemen yakınında bulunan bir yazıttan öğrenilmiştir. Hamam, kuzeyde alt katı tonoz örtülü, üst katı koşu pistindeki oturma sıralarına paralel sütunlu bir galeri ile bağlantılıdır. Bu galerinin sadece sütunlara ait kalıntıları seçilebilmektedir. Kentte bulunan</p>
--	--

FTSO TURİZM VARLIKLARI ENVANTERİ – TURİSTİK ÇEKİM MERKEZİ TANITIM FORMU

	<p>yazıtlarda spor bayramları ile bir stadyumdan söz edilmektedir. Dolayısı ile, bu yapının koşu pisti olarak adlandırılan alan olması gerekir. Bu haliyle bir stadyum özelliğini ve kentin yoğunluğuna uygun oturma kapasitesini karşılamaktan uzak görünmektedir. Yapının sonraki dönemlerde başka yapıların inşası nedeniyle kısaltılmış olma olasılığı yüksektir. Nitekim, buradaki tonozlu Anıt Mezar, muhtemelen oturma sıralarının bir kısmı sökülerek yapılmıştır. Koşu pistindeki oturma sıralarının hemen kuzeyinde tamamen tahrip olmuş, plan ve düzenlemesi hakkında fazla bilgiye sahip olmadığımız, bazı yayınlarda Dor düzeninde tanımlanan bir tapınağın kalıntısı yer almaktadır. Yıkıntılar arasında bir kaç Dor triglifine ait parçanın yanı sıra, koşu pisti oturma sıralarının üst kesimine yakın bir noktada, iyon düzeninde bir sütun bloğuna ait büyükçe bir parça bulunmaktadır. Tapınağın hangi tanrıya adanmış olduğu kesin olarak bilinmemektedir. Kentte bulunan iki ayrı yazıtta Serapis Rahipliğinden söz edilmektedir. Kadyanda'da Serapis Rahipliğinin bulunması, kültünün ve tapınağının da bulunmuş olabileceği varsayımını akla getirmektedir. Bilindiği gibi Serapis doğu kökenli olup, Mısır'da yoğun olarak kabul görmüştür. Likya Bölgesinin Mısır hakimiyetinde kaldığı İ.Ö.III.yy.da, bu kültün benimsendiği fikri düşünülebilir.</p> <p>Antik kentte sayılarının çokluğu ile dikkati çeken diğer yapı kalıntıları ise sarnıçlardır. Tapınağın doğu kesiminde, geniş bir alanın altında yapılmış birbirine geçmeli dört büyük sarnıç, kentin antik dönemde su sorununun ne kadar önemli olduğunun göstergesidir. Kentin bu sorun nedeniyle ya da büyük bir deprem sonucunda terkedilmiş olabileceği güçlü bir olasılıktır.</p> <p>Sahne binası dışında korunarak günümüze ulaşan tiyatro kentin güney kesiminde yer almaktadır. Toprak altındaki kısımları Fethiye Müzesinin yaptığı çalışmalarla temizlenerek ortaya çıkarılmıştır. Arazinin yamacına göre düzenlenmiş orkestrası yarım daire biçiminde olup, caveasında 19 adet oturma sırası bulunmaktadır. Oturma sıralarında görülen ahşap yuva izleri, kullanıldığı dönemlerde üzerinin bir gölgelikle kapatılmış olduğunu göstermesi açısından ilginçtir. En üst oturma sırası bölgedeki birçok tiyatrodaki olduğu gibi arkalı olarak yapılmıştır. Beş odadan oluşan skene binası birinci kat seviyesine kadar korunmuştur. Bunun hemen önünde yer alan proskene yarım düzenlenmiş sütunlar yardımıyla ve ahşap örtü ile tek katlı olarak yapılmıştır. Orkestranın zemini, bölgedeki birçok tiyatrodaki olduğu gibi sıkıştırılmış topraktır.</p> <p>İ.S. 7. yy. a kadar varlığını sürdürmesine karşın, Kadyanda'da görülebilen yapı kalıntıları çoğunlukla Roma dönemine aittir. Sur duvarları ile tiyatro ise erken dönemlerden günümüze ulaşan yapılardır. Kentin dışında, Üzümlü ile Kadyanda arasındaki patika üzerindeki ormanlık alanda kaya mezarları ve anıtsal bir lahit mezar bulunmaktadır. Üzerindeki "Zzala'nın karısı" ifadesine dayanarak, "Salas Anıtı" olarak adlandırılan bu lahit mezarın bazı parçaları 1840 tarihinde Charles Fellows</p>
--	---

FTSO TURİZM VARLIKLARI ENVANTERİ – TURİSTİK ÇEKİM MERKEZİ TANITIM FORMU

		tarafından British Museum'a götürülmüştür. Lahitin bir yüzünde bir ziyafet sahnesi, diğer yüzünde ise; yendiği düşmanın üzerinden aşarak bir başka düşmana saldırıya hazırlanan bir süvari figürü betimlenmiştir. Erozyon nedeni ile bulunduğu noktadan kayarak biraz da tehlikeli biçimde yan yatmış olarak duran bu lahit ve Üzümlü Mezarlığının Doğu duvarının dışında bulunan Xanthos'taki Harpiller Anıtı benzeri bir başka anıt mezar kaidesi İ.Ö. 5. y.y. a tarihlenen erken dönem yapılarıdır.					
5	Ulaşım / yol durumu (Ulaşım - yol durumu verileri. Nasıl ulaşılabilir?)	Özel / kiralık araç				X	
		Seyahat acentesi tur organizasyonu				X	
		Toplu ulaşım araçları					
		Yürüyüş - bisiklet				X	
		Diğer – Notlar:					
6	Altyapısı ve erişilebilirlik verileri	Yol	Elektrik	Su	İş gücü	İnternet	WC, Hijyen Olanakları
		X	X	X		X	X
		Not:					
7	Sahip olduğu çevre değerleri ve özellikleri	Cadianda, Yeşilüzümlü – Seydikemer ara yolu üzerindedir. Son yıllarda bu alanda yapılaşma artmış, turizm ve tatil amaçlı konutlar ve küçük konaklama tesisleri yapılmıştır. Yeşilüzümlü bölgede kuzugöbeği mantarı ve geleneksel el dokuması; dastar ile ünlenmiştir.					
8	Yakınındaki yeme içme tesisleri ve özellikleri	Yeşilüzümlü'de çeşitli yeme – içme tesisleri bulunmaktadır.					
9	Yakınındaki konaklama tesisleri ve özellikleri	Yakın çevrede küçük ve butik tarzda konaklama tesisleri vardır.					
10	Yakınındaki ilk yardım ve sağlık merkezlerinin erişim bilgileri	Yeşilüzümlü'de Aile Sağlığı Merkezi bulunmaktadır.					
11	Yakınındaki Spor ve eğlence tesisleri ve özellikleri	Yoktur.					
12	Yakınındaki alışveriş olanakları ve özellikleri	Yeşilüzümlü'de alışveriş olanağı bulunmaktadır.					
13	Yöre halkının bakışı, sahiplenışı ve koruma - geliştirme çabası	Yöre halkının sahiplenme bilinci giderek yükselmektedir.					
14	İlgi gösteren kesimler, ziyaretçi / tüketici sayısı ve profili	Tarih, kültür ve arkeoloji meraklısı yerli ve yabancı turistler.					
15	Ziyaret / kullanım / tüketim için en uygun sezon	Yılın her mevsiminde ziyaret edilebilir.					
16	Kayda değer diğer özellikleri						
17	Farklılık derecesi (Turistler birçok seçeneğe sahip olduğunda, yeni ve farklı bir çevre sunan bir varış yeri seçerler. Farklılık, turistik ürünü "satmak için kullanılan" nihai özellik olabilir. Diğer benzer çekim merkezleriyle karşılaştırması için dört noktalı bir ölçek)	Ulusal veya uluslararası öneme sahip bir çekiciliği temsil eder				4	X
		Pazardaki benzer az sayıdaki merkezlerden biri olan çekim				3	
		Piyasadaki ortalama çekiciliği temsil eder				2	
		En çok çevresindeki topluluklardan gelen ziyaretçilere hizmet veren bir cazibe merkezini tanımlar.				1	

FTSO TURİZM VARLIKLARI ENVANTERİ – TURİSTİK ÇEKİM MERKEZİ TANITIM FORMU

18	Kalite (Fiziksel görünüm, işletme prosedürleri, müşteri memnuniyeti ve bir turizm kaynağının diğer özelliklerini değerlendirmek için beş puanlık objektif bir genel değerlendirme.)	Üstün	5	
		İyi	4	
		Ortalama	3	X
		Şöyle böyle	2	
		Kalitesiz	1	
19	Çekim gücü – cazibe (Önemli bir ekonomik getiri elde etmek için yeterli ziyaretçi çekebilir mi? Çekme gücü, çekim merkezini ziyaret etmek için belirli bir mesafeye seyahat edecek turist sayısı ile ölçülür. Dört puanlık bir ölçek.)	Cazibe, çok devletli, ulusal veya uluslararası bir pazardan çekilme potansiyeline sahiptir	4	X
		Cazibe, bölgedeki büyük bir metropol alanından çekilme potansiyeline sahiptir	3	
		Cazibe, bölgedeki turistleri çekme potansiyeline sahiptir ancak bölgedeki belli başlı şehirlerden değil	2	
		Cazibe, çoğunlukla yerel topluluktan ve bitişik alandan çekecektir.	1	
20	Turistik çekim gücünü oluşturan özellikleri – güçlü yönleri	<ul style="list-style-type: none"> • Arkeolojik kazılar sonrasında betimlenen Salas Anıtının arkeoloji ve tarih çevrelerince bilinirliği, • Cyclops duvarlarının en güzel örneklerinin görülebileceği kent olması, bu özelliğin yerli ve yabancı kaynaklarda belirtilmesi. • Arkeolojik araştırmaların yeniden başlaması		
21	Gelişmesini engelleyen Sorunlar ve yetersizlikleri – zayıf yönleri	<ul style="list-style-type: none"> • Yol erişimin yetersiz koşullarda olması, • Ören yeri giriş bölgesinde ziyaretçilerin sosyal ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri tesis olmaması • Kapsamlı arkeolojik kazı ve araştırmaların yapılamamış olması nedeniyle bilgi eksikliği,		
22	Gelişimi ve çekim özelliğini arttıran fırsatlar	<ul style="list-style-type: none"> • Kültür turlarına olan ilginin artması, • Kuzugöbeği Mantar Festivali nedeni ile daha fazla ziyaretçi ilgisi		
23	Gelişimi ve çekim özelliğini azaltan tehditler	<ul style="list-style-type: none"> • Kültür yağmacılarına karşı koruma önlemlerinin yeterli olmaması. • Salas Anıtı ve bazı diğer eserlerin erozyon ve doğal etkilerden zarar görme olasılığı		
24	Seyahat güdüsü (motivasyonu) (Turistlerin belirli bir kaynağı ziyaret etmelerinin beş nedeni ve çekim merkezi için ziyaretçilerin motivasyonu en iyi tanımlayan bir yanıt)	Çevre, manzara	Estetik	X
		Aileyi ve arkadaşlarını ziyaret etmek, köklerini bulmak, arkadaşlık	Aidiyet	
		Kültürel nedenlerden, eğitim programlarından dolayı.	Bilgi	X
		Ziyaretçiler kaçış, kum ve güneş, gerginlik azaltma istiyor.	Dinlenme	
		Ego geliştirme, sosyal tanınma, statü ve prestij arayışı.	Statü	X
25	Ekolojik ve sürdürülebilir turizm açısından uygunluğu	Uygundur		
26	Genel değerlendirme	A - Hazır	B – Neredeyse Hazır	C – Potansiyel Hazır
		X		
27	SONUÇ: <ul style="list-style-type: none"> • Cadianda, Fethiye ve Seydikemer bölgesi turizmi için en değerli turizm çekim merkezlerindedir. • Kıymet takdiri belirleme anketleri sonucunda, Genel Sıralamada 101 çekim merkezi arasında 19. ve Kültürel ve tarihsel yerler dizininde 41 çekim merkezi arasında 19. sırada yer almasının nedeni çekim, farklılık ve kalite göstergelerinin diğer merkezlere oranla daha yüksek değerde			

FTSO TURİZM VARLIKLARI ENVANTERİ – TURİSTİK ÇEKİM MERKEZİ TANITIM FORMU

olmasıyla açıklanabilir.

- Cadianda yurt içi ve dışından turist getirebilecek güce sahiptir. Bu özelliği ile **doğrudan çekim gücüne** sahiptir. Ayrıca, bölgeye tatil amacıyla gelen turistlere sunulabilecek iyi bir kültür turu etkinliği ürünüdür.
- Yapılan Swot analizi sonrasında Cadianda **korunması gereken** çekim merkezi olarak değerlendirilmiştir.
- Aşağıda saptanan öneriler doğrultusunda yapılacak iyileştirme çalışmaları ile, Cadianda'nın daha fazla turizm çekim gücü yaratacağı ve bölge ekonomisine katkısının daha fazla olacağı düşünülmektedir.

ÖNERİLER:

- Yönlendirme, bilgilendirme ve uyarı tabelaları yetersizdir.
- Stadyum yapısı özelinde etkinlikler düzenlenebilir.
- Günöbirlik yürüyüş rotası olarak Yeşilözömlü – Cadianda parkurunun işaretlenerek, temizlenmesi bölgeye ve antik kente ilgiyi arttıracaktır.
- Fethiye Müze Müdürlüğünce antik kentte kazı çalışmalarının yeniden başlatılması için ilgili kurum ve kuruluşların desteğı sağlanmalıdır.
- Yörede “atlı taş” olarak adlandırılan anıtsal eserin erozyon nedeni ile bulunduğu eğimli yerden kayarak ormanlık bölgede yuvarlanarak tahrip olma riskine karşı ivedilikle önlem alınmalıdır.